

ÇOCUK İSTİSMARI VE MEDYADAKİ YANSIMALARI

Tevhide Ekin SÜT*

Özet: İçinde bulunduğumuz günlerde çocuğa yönelik cinsel suçlar ve çocuk istismarı vakaları ülkemizin önemli bir gündemidir. Başta çocuk ve gençler olmak üzere, yaşanan bu olaylar her yaşta bireyi etkilemekte, güven duygusunu zedelemekte ve tepki oluşturmaktadır. Türkiye’de çocuk istismarının gerçek boyutlarına ilişkin elimizde kesin veriler bulunmamaktadır, ancak buzdağının görünen kısmında dahi olsa büyük bir artış yaşanmış, basılı ve sosyal medyada da Türkiye’deki çocuk istismar vakaları haberlerinde büyük bir artış görülmüştür. Günümüzde medya aracılığı ile bütün haberler anında toplumun her kesimine ulaşabilmektedir. Medyanın bilgiye ulaşma ve bilgiyi yaymadaki rolü göz önüne alındığında, toplumsal farkındalık yaratmak için medya önemli bir kaynak olabilir. Ancak cinsel istismar haberlerinin medyada yer alış biçimine ilişkin herhangi bir kriter bulunmamaktadır. Medya ve şiddet ilişkisi göz önünde bulundurulduğunda, bu haberlerin kontrolsüzce basılı ve sosyal medyada yayılması olumsuz sonuçlar doğurabileceğinden bu konu dikkatle irdelenmelidir. Bu çalışmada çocuğa cinsel şiddet ve medya ilişkileri incelenecektir.

Anahtar sözcükler: çocuk istismarı, çocuğa cinsel şiddet, medya

Child Abuse and Its Reflections on Media

Abstract: Nowadays, child sexual abuse and sexual offenses against child are an important agenda for our country. Especially, including children and young people in particular, experienced these events are affected to the individuals of all ages, it is damaging the confidence and seems the formation reaction against it. There is no accurate data prepared by government in Turkey about child sexual abuse and sexual offenses against child by government. We do not know its actual size. However, in the last time some news about it has been spreading rapidly by journalist that works on the printed and social media, it shows us this event will be huge size. Now, it was written only the tip of the iceberg, the rest of it will be seamed and observed on the next time regarding social media of Turkey. Today, all the news through the media has instantly accessible to all sections of society. Given the media’s access to information and the role of dissemination of public information, it can be an important source media to create public awareness, but there is no way a criterion on the involvement of the media reports of sexual abuse. When scrutinized about this type of news that are printed by the uncontrolled spread of the news and social media negative consequences, the relationship between media and violence, should be examined carefully. This work will be investigated about child sexual violence and media relationships.

Key words: child abuse, sexual violence against children, media

Çocuğun cinsel istismarı nedir?

Dünya Sağlık Örgütü’ne göre çocuğun cinsel istismarı, “Çocuğun ne olduğunu kavrayamadığı, bilgilenmiş rıza veremeyeceği, gelişimsel olarak hazır olmadığı cinsellik içeren bir file çocuğu dâhil etmek” olarak tanımlanmıştır. Avrupa Konseyi’nin verilerine göre Avrupa’da her beş çocuktan biri ensest, pornografi, fuhuş, insan ticareti, ayartma, internet yoluyla baştan çıkarma, cinsel suistimal ve cinsel istismar gibi bir tür cinsel şiddet mağdurdur. Şiddet ve istismarın %75- 80 oranında ise çocuğun tanıdığı kişilerden ve yakın çevreden geldiği belirtilmiştir (**Uluslararası Çocuk Merkezi web sayfası**).

Ülkemizde çocuğun cinsel istismarına ilişkin yeterli çalışma olmadığından, istismara maruz kalan

çocukların sayısı tam olarak bilinmemektedir. Yapılan tahminler doğrultusunda 18 yaş altı her 3 kız çocuğundan 1’i ve her 5 erkek çocuğundan 1’inin cinsel şiddete maruz kaldığı düşünülmektedir (**Radikal internet gazetesi**). İki bin on dört yılındaki verilere göre bildirilmiş ve yargıya taşınmış çocuğa yönelik cinsel suç davalarının sayısı 40.266’dır (Tablo 1). Ancak bu sayılar yalnızca yargıya intikal eden kısımdır. Cinsel istismarın tabu olması, istismara uğrayan çocukların yaşları ve bilinç düzeyleri ölçüsünde şiddete uğradıklarını fark etme, anlamlandırma ve ilgili kişilere anlatmada yaşadığı zorluklar, yetişkinlerin kendilerine inanmayacağı düşüncesi, utanç ve cezalandırılma korkusu gibi faktörler de göz önüne alındığında vakaların boyutu korkutucu hale gelmektedir (**Yalçın, 2011**).

*Pratisyen Hekim

Şiddete tanıklık etme ve şiddetin kurbanı olma, şiddete maruz kalmanın farklı şekilleridir (**Farrell, 2004**). UNICEF'in Türkiye'de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması'na göre 7-18 yaş arasındaki çocuklarının yüzde 10'unun cinsel istismara tanık oldukları düşünülmektedir (Tablo 2). İstismara uğrayan çocukların yaşadığı travmanın büyüklüğü bir yana, sadece istismar vakalarına tanık olmak, istismar haberlerini okumak bile birçok insanın beden ve ruh sağlığını etkilemekte, topluma yönelik güvenin azalmasına neden olmakta, öfke ve nefret duyguları oluşturmaktadır. Özellikle çocuk ve gençlerin sağlıklı fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine zarar vermekte, ilerideki yaşamlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Tüm toplumu etkileyen bu denli ciddi bir konu olmasına rağmen, ülkemizde çocuk istismarını önlemek için gözle görülür adımlar atılmamıştır.

Çocuk istismarının önlenmesi multidisipliner bir konudur. Çocukların bedensel, ruhsal ve zihinsel sağlığının korunması devlet tarafından düzenlenen politikalarla güvence altına alınmalı, şiddetin ne olduğu ve şiddete maruz kalma durumlarında ne yapılması gerektiği ile ilgili eğitimler okullarda verilmeli, çocuklarla en çok temas eden eğitim ve sağlık çalışanlarının konuyla ilgili farkındalık düzeyleri artırılmalıdır. Ayrıca yasal düzenlemelerle bu suçların cezaları artırılmalı, caydırıcılık yaratılmalı, çocuklarımız için daha güvenli ve sağlıklı bir ortam oluşturulmalıdır.

Özellikle cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlarda çocukların korunması büyük önem taşır (**Horozgil, 2011**). Türkiye'nin de imzalamış olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (BMÇHS)'nin 34. maddesine göre taraf devletler çocukların,

- Fiziksel ve duygusal şiddet ya da istismara, ihmale, cinsel taciz dâhil her türlü kötü muameleye karşı korunması;

- İşkence ya da diğer zalimce, insanlık dışı, aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulmaya karşı korunması;

- Okul disiplininin insani saygınlık çerçevesinde ve sözleşme hükümleriyle tutarlı bir biçimde sağlanması ile yükümlüdür (**SHÇEK, 2010**).

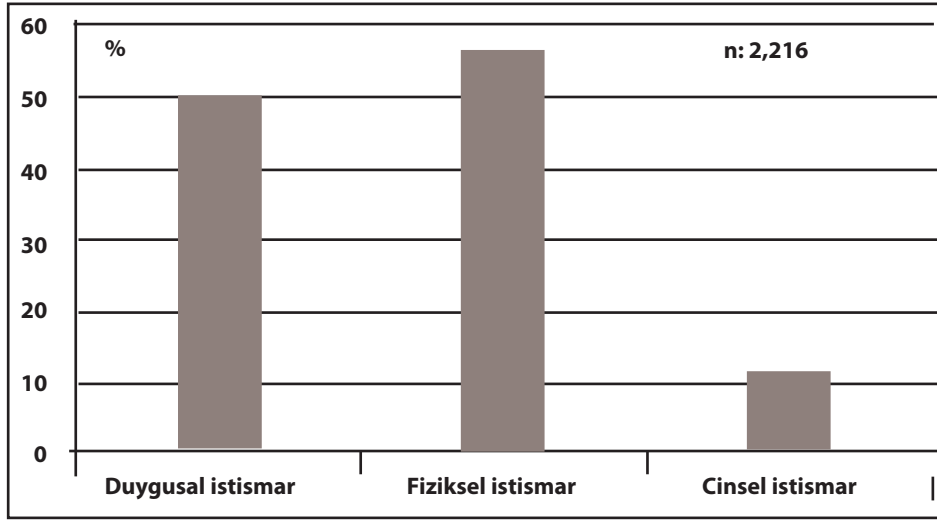
Ancak tüm bu gerekliliklere ve aciliyete rağmen ülkemizde çocuk istismarını önlemeye ilişkin kapsamlı bir çalışma başlatılmış değildir. Şu ana kadar istismar toplumda sadece daha görünür hale gelmekle sınırlı kalmış, bu görünürlük cinsel istismarı önleme alanında atılması gereken adımları beraberinde getirmemiştir. Aksine hepimizin yakından takip ettiği üzere, medyada kapsamlı şekilde yer bulan istismar haberleri yok sayılmakta, cinsel suçlardan yargılanan sanıklar hukuka aykırı indirimler almakta, yargı ve hükümet boyutunda normalleştirilmeye, önemsizleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu tepkisizlik ya da istismarı önleme başlığında yaşanan eylemsizlik hali de ayrıca bireysel öfke ve endişe duygularını körüklemekte, devletten gelen bu "suçu yok sayma, suçluyu koruma" durumu bireyleri medya aracılığı ile bir şeyler yapma çabasına itmektedir. Son günlerde özellikle sosyal medyada başlayan ancak bireysel kalan tepkiler, ebeveynler için "çocuğunuzun istismara uğradığını nasıl anlarsınız", "çocuğunuza istismarın ne olduğu ve nasıl korunması gerektiğini öğretin" ve benzer içerikli haber, görsel ve videolar tekil kalmakta, yapılması gerekenin çok azını ve yalnızca bireylere yönelik kısmını oluşturmaktadır.

Özetle, basılı ve sosyal medyada istismarın daha görünür olmasının başlı başına bir koruyuculuğu ve önleyiciliği bulunmamaktadır. Medyada görünür hale gelen, sıklığından dolayı normalleştirilen, suçlusu devlet tarafından korunan çocuk istismarı vakaları kıskacında, bir an önce birçok alanda önlem alınması ihtiyacı doğmaktadır.

Tablo 1. TCK 102-103-104-105'de çocukların cinsel dokunulmazlığına karşı suçlardan açılan dava

Ç=17 yaş ve altı çocuklar Y= 18'indeki çocuklar ve üstü yetişkinler	2014				Toplam
	Kadın		Erkek		
	Ç	Y	Ç	Y	
Türk Ceza Kanunu M ₁₀₂ - Cinsel saldırı	11	110	465	6,928	7514
Türk Ceza Kanunu M ₁₀₃ - Cinsel saldırı	129	826	4,334	12,461	17750
Türk Ceza Kanunu M ₁₀₄ - Cinsel saldırı	4	80	240	1,446	1770
Türk Ceza Kanunu M ₁₀₅ - Cinsel saldırı	21	173	702	12,336	13232
Toplam	165	1,189	5,741	33,171	40266

Kaynak: SHÇEK, 2010

Şekil 1. 7-18 yaş arası çocukların tanık oldukları istismar türleri

AÇÇP 2010

Şiddet ve medya

Medya kültürlerarası etkileşim, bakış açısı ve ortak değer oluşumunda önemli bir role sahiptir. Özellikle son yüzyılda yaşanan teknolojik gelişmeler doğrultusunda medya aracılığı ile haberleşme ve bilgiye ulaşmadaki hız son derece artmıştır. Dünya üzerindeki sınırlar kalkmış, yaşanan gelişmeler uzak mesafelerden bile saniyeler içerisinde öğrenilebilir hale gelmiştir. Medyanın gelişimi ile günümüzde "olaylar yaşanmamakta, haber ve görüntü olarak evlerimize birer meta olarak girmekte, gerçek olaylar, yeniden üretilip belli bir söylem içinde verildiklerinden toplumsal bir işlev ve anlam kazandıkları için oluşturulan meta, gerçek olaydan daha fazla önem kazanmaktadır." (Kocadaş, 2006). Ayrıca sosyal medya kullanımında yaşanan artış ile sadece kitlesel medya ürünleri değil, bireysel paylaşılan haberler de çok sayıda insana ulaşmaya başlamıştır. Sosyal medya kullanımının artması ile sadece bilgiyi edinme olanağı değil, bilgiyi yayma, ortak bir bakış açısı edinme ve kimi durumlarda sosyal medya üzerinde örgütlenme kanalları oluşmuştur.

Medyanın her yaşta bireye ulaşabilme imkânı ve gündelik hayatta oldukça önemli bir yeri olmasına rağmen ülkemizde medyanın kullanımına ilişkin denetleme mekanizması işlememektedir. Süresi ve çeşitleri değişmekle beraber, her yaşta çocuk gündelik hayat içerisinde medya ürünleriyle etkileşime geçmektedir. 0-6 yaş arası çocuklar daha çok televizyona maruz kalırken, Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi (AÇÇP)'nin verilerine göre Türkiye'de 9-16 yaş grubu çocukların % 60'ı interneti her gün kullanmaktadır. Ayrıca birçok sosyal medya sitesinde küçük yaşta çocukların kullanımına izin

verilmemesine rağmen çocuk kullanıcılar yaşlarını büyük göstererek sosyal medya hesaplarına erişebilmektedir.

Çocukların ve ergenlerin toplumsal şiddete maruz kalmaları tüm dünyada büyük bir halk sağlığı sorunudur (Yıldız, 2010). Başta internet olmak üzere medyada maruz kalınan şiddet içerikli haberler çocukların sağlığı açısından uygunsuz olabilmektedir. Verilere göre "Çocuklar yılda yaklaşık 12 bin şiddet ögesine, 14 bin cinsel içerikli görüntüye ve 20 bin reklama maruz kalmaktadır. Genç bir insanın 18 yaşına geldiğinde yalnızca televizyon aracılığıyla 200 bin şiddet ögesiyle karşılaştığı düşünülmektedir." (Çamurdan, 2007).

Çocuklar ve ergenler, toplum içerisindeki şiddet eylemlerinden en çok etkilenen yaş grubudur. "Özellikle çocuklar, hem mesajların hedefi hem de kimi zaman haber ve mesajların konusu olduklarından" medyada çocuklarla ilgili yer alan içeriklere daha fazla dikkat edilmelidir (Doğrucan, 2011). Yapılan araştırmalara göre medyada şiddet içeren ürünler ile çocuklarda saldırgan davranışlar arasında doğrudan ilişki saptanmıştır (Korkmaz, 2015). Çocukların dünyayı tam olarak adlandıramadığı, şiddet olgusu, nedeni ve korunma biçimleri gibi konularda sağlıklı fikir yürütemeyeceği yaşlarda bu tarz haberlere maruz kalması dış dünyaya oluşacak güvensizliğe, içe kapanmaya, şiddetin nedeni ile ilgili yanlış kanı edinmeye hatta şiddet olaylarını kanıksayarak duyarsızlaşmaya neden olabilir. Ayrıca yapılan araştırmalar göstermiştir ki, şiddetin nedeni ile ilişkili edinilen yanlış kanı, çocukların eylemi gerçekleştireni "güçlü", eyleme maruz kalanı "güçsüz"

ve “kurban” olarak nitelendirmelerine, zarar görmemek için “güçlü” karakterle özdeşleşerek saldırgan davranışlar göstermelerine yol açabilmektedir.

Güvende olma duygusu en önemli insani duygudur. Dünyanın güvenli ya da tehlikeli bir yer olduğu algısı erken çocuklukta oluşmaktadır ve bu algı çocukların yaşamlarındaki davranışlarını, iletişimlerini, motivasyonlarını, yaşam biçimlerini ve duygusal beklentilerini biçimlendirmektedir (**Matveeva, 2014**). Yapılan çalışmalara göre medyada şiddet haberlerine maruz kalan çocuklar şiddet olgularına duyarsızlaşmakta, şiddeti yaşamın doğal bir parçası olarak görmekte, şiddete uğrayan kurbanla empati kuramamakta ve genel kaygı düzeyleri artmaktadır (**Tüter, 2015**). Medyada yer alan haberlerin çocuklarda bıraktığı savunmasızlık duygusu anksiyete, korku ve strese yol açabilmektedir (**Matveeva, 2014**). Medya çocukların kimlik ve karakter gelişimlerini, dünya görüşünü, değerlerini ve inançlarını belirlemekte, bedensel, ruhsal ve seksüel gelişimlerini etkilemektedir. Ayrıca toplum, hukuk, ahlak, etik ve benzeri kavramlarla ilgili doğru veya yanlış bir kanı oluşturmaktadır.

Yapılan pek çok çalışma, medyada şiddet haberlerinin sadece çocukları değil her yaşta bireyi etkilediğini ve şiddet ile agresif davranışlar arasında ilişki olduğunu göstermiştir. Kullanılan görsel materyaller ve üslup bireyleri doğrudan etkilemekte, medyada şiddete tanık olan bireylerin davranışlarını belirlemektedir. Medyada yapılan haberlerin, alıcı kitlenin ilgisini çekmek amacıyla spot başlıklarla yapılması, sansasyonel, dikkat çekici, olayın tamamını değil bir kısmını anlatan anlatım tarzı ve etkili kılmak için kullanıldığı görsel materyaller alıcı durumundaki tüm bireyleri etkilemektedir. Ayrıca özellikle cinsel istismar ile ilgili haberlerde medya olayın önemini belirtmek isterken zaman zaman yanlış ifadeler kullanmakta ve gereksiz detaylara yer vermektedir (**Doğrucan, 2011**). Bu durum da kendi başına istismara neden olabilmektedir.

Medya, kurallı ve denetimli kullanıldığı durumda çocuk istismarına yönelik bilinci artırmak, farkındalık yaratmak için yararlı bir araç olabilir (**Powell, 2014**). Ancak denetim ve medya okuryazarlığı olmaksızın kendisi bir şiddet aracına dönüşmektedir.

Şiddet yaşamımızın pek çok alanında görünür hale gelmiş, çocukların şiddete tanık olma olasılıkları doğrudan olmasa bile dolayı yoldan medya araçları ile olası hale gelmiştir. Şiddetin ne olduğu, şiddet-

ten korunma için alınacak önlemler, cinsel şiddet ve istismar eğitimleri ve istismara maruz kalan çocuklara destek programları sistematik bir biçimde oluşturulmadan yalnızca medya yoluyla görünürlüğün artması, yarardan çok zarar getirebilecek etkilere neden olabilir.

Geçtiğimiz yıllara oranla basılı ve sosyal medyada çocuk istismarı haberlerinde yaşanan artış, cinsel istismar gibi tabu haline gelmiş ve üzeri örtülmüş bir konunun görünürlüğünün artması açısından önemli bir gelişme sayılabilir. Ancak cinsel şiddet haberlerinin medyaya sunulmasında herhangi bir kriter olmaması, her yaşta insana kolayca ulaşabilen bu haberlerin olası zararlı etkilerinin görülebileceği düşüncesini yaratmaktadır. Ayrıca yaşanan artışın yalnızca medyadaki haberlerle sınırlı kalması, çocuk istismarını önlemeye ve daha sağlıklı bir çevre oluşturmaya yönelik devlet tarafından bir adım atılmamış olması, çocuklarımızın istismardan korunması başlığında yol kat edildiğine ilişkin kanı uyandırmamaktadır.

Elbette söylenmek istenen, çocuk istismarı vakalarında üç maymunu oynamak değildir. Ancak bu şekilde devam edildiği sürece, şiddetin gün yüzüne çıkarıldığı ancak şiddeti durdurmak için herhangi bir adım atılmadığı durumda ortaya çıkması olası “alışma” ve “kanıksama” durumu, bir nevi “gördüm, duydum, biliyorum; ancak alıştım ve umursamıyorum” durumu çok daha tehlikeli bir tablo yaratacaktır. Şiddeti normalleştirme, toplumdaki birçok değeri dezenformasyona uğratabilecek, bireylerin birbirine güvensiz hale gelmesine neden olabilecek ve hatta bir arada yaşama, toplum olma durumunu ortadan kaldıracak çözülmeye neden olabilecektir. Şiddet ve medya ilişkisi dolayısı ile şiddetin medyada yer alış biçimine ilişkin önlemler, ülkemizde çocuk istismarını önleme konusunda alınması gereken önlemlerin belki de küçük bir kısmı olarak kalacaktır. Ancak yapılması gereken çokça görevle birlikte, şiddetin normalleştirilmesine karşı atılacak adımlar da azımsanmayacak kadar önemlidir.

Bu sebeplerle çocuk istismarı haberlerinin çocuk ve genç alıcıların da düşünülerek üretilmesi, bilimsel araştırmalar doğrultusunda ve uzmanlara danışılarak medyaya verilmesi gerekmektedir. Ayrıca şiddeti önleme ve çocukların korunması konusunda materyaller üretilmeli, çocukların beden ve ruh sağlığının korunması için çalışmalar yürütülmelidir. Çocuk ve gençlerimizi daha iyi bir çevrede

yaşatmak öncelikle devletin ve sonrasında tüm yetişkinlerin sorumluluğundadır.

Ne Yapmalı?

Çocuklarımızın cinsel istismar dâhil her türlü istismardan korunması devletin yükümlülüğündedir. Türkiye’de çocuk istismarı vakalarında yaşanan korkutucu artış, bu konuya acilen eğilmesini gerektirmektedir. Başta devlet kurumları olmak üzere, sivil toplum kuruluşları ve kamuoyunun da desteği ile acil çözüm önlemleri alınmalıdır.

Medya, bir haberleşme aracı olarak kullanılmasına rağmen medyada görünür hale gelen şiddet, başta çocuk ve gençler olmak üzere tüm bireyler için olağan hale gelmekte, kişilerde saldırgan davranışlar, güvensizlik, öfke, korku gibi duygulara neden olabilmekte, özellikle zihinsel, bedensel ve psikolojik gelişimlerini tamamlamamış çocuk ve ergenlere zarar verebilmektedir. Medya aracılığı ile görünür hale gelen ve etkisi artan şiddet olguları çocukların kişilik gelişimlerini etkilemekte, şiddeti normalleştirmelerine ve duyarsızlaşmalarına neden olabilmektedir. Bu sebeple medyada yer alan cinsel şiddet ve istismar haberleri uzmanlar tarafından belirlenen kriterlere göre yapılmalıdır. Medyanın kullandığı dil, üslup ve görsel içeriklere denetleme getirilmelidir.

Medya ve şiddet olgusu kapsamlı araştırılmalı, cinsel şiddet ve istismar haberlerinin çocuklarda yarattığı etkiler üzerinde kapsamlı bir çalışma yürütülmelidir.

Sosyal medya kullanım yaşı geçmiş yıllara oranla hızla düşmüş, ancak sosyal medyada paylaşılan içerikler, görseller ya da materyaller ilişkin herhangi bir denetleme mekanizması getirilmemiştir. Sosyal medya kullanımı ve medya okur yazarlığı konusunda çocuklarımıza ve ebeveynlere eğitim verilmeli, çocukların internet ortamında ulaşabildiği içeriklere sınırlama getirilmelidir.

Çocuk istismarını önlemede devlet tarafından bir an önce adım atılmalı, sivil toplum örgütleri, sendikalar, meslek odaları ve gönüllü kişilerin de zorlaması ve işbirliği ile bir an önce sağlıklı ve güvenli bir toplum yaratılma çabasına girilmelidir. Medya, bu kampanyaların duyurulmasında, gerekli eğitimlerin verilmesinde, “şiddet her yerde” propagandası yapmak yerine “şiddeti şu şekillerde önlüyoruz” çalışmalarının duyurulmasında bir araç olarak kullanılmalıdır.

Sağlıklı ve güvenli bir gelecek, biz sağlıklı ve güvenli bir bugünü çocuklarımıza sağlayabildiğimiz durumda var olabilecektir. Bu sebeple çocuklarımızı

cinsel şiddet ve istismardan uzun dönemde korumak için kısa dönemde hızlı adımlar atılmalıdır.

Kaynaklar

AÇÇP (Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi) 2010 Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi. Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Araştırma Projesi Türkiye Bulguları. Erişim tarihi: 06 Nisan 2014. <http://eukidsonline.metu.edu.tr/>.

Çamurdan, A. (2007) Görsel Medyanın Çocuk Sağlığına Etkileri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 16(2):25-30.

Doğrucan, A., Yıldırım, Z. (2011) Yazılı Basında Çocuk İstismarı Haberlerinin İncelenmesi: (Cumhuriyet, Hürriyet, Posta, Sabah, Yeni Şafak ve Zaman Gazeteleri Örneğinde) *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 4(2):176-94.

Farrell, A.D., Sullivan, T.N. (2004) Impact of witnessing violence on growth curves for problem behaviors among early adolescents in urban and rural settings. *Journal of Community Psychology*, 32(5): 505-25.

Grobel, J. (1999) *The Unesco Global Study On Media Violence. The Major Project of Education. BULLETIN 49 Santiago, Chile, August.*

Horozgil, D. (2011) Çocukların Cinsel İstismarı Suçunun Basit Şekli (Tck M. 103/1). *TBB Dergisi*(93):108-146.

Kocadaş, B. (2006) *Kültür ve Medya. Bilig*, 34:1-13.

Korkmaz, M., Saçan, S., Yücel, A.S., Gürkan, A., Kırık, A.M. (2015) Çocuk İstismarı Ve Cinsel İstismarın Önlenmesinde Medyanın Rolünün İncelenmesi. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, 3(2):1-32.

Matveeva, L.V., Mochalova, Y.V., Anikeeva, T.Y., Petrakova, E.E. (2014) Psychology of Child Safety within Modern Media Stream. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 146:340-45.

Powell, F., Seanlon, M. (2014) *The Media and the Child Abuse. Discover Society. Erişim tarihi 14 Nisan 2016. http://discoversociety.org/2014/09/30/the-media-and-child-abuse/*.

Radikal internet gazetesi. Türkiye’de her beş cocuktan biri cinsel istismara uğruyor. Erişim tarihi: 03 Nisan 2016. <http://www.radikal.com.tr/turkiye/turkiyede-her-bes-cocuktan-biri-cinsel-istismara-ugruyor-1161744/>

SHÇEK (2010) Türkiye’de Çocuk İstismarı Ve Aile İçi Şiddet Araştırması. Erişim tarihi: 03 Nisan 2016. <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/cocuk-istismari-raporu-tr.pdf>

Tüter, G. (2015) Şiddetin Çocuklar Üzerine Etkisi. Erişim tarihi: 14 Nisan 2016. <http://www.dokudanismanlik.com/makaleler-siddetin-cocuklar-uzerindeki-etkisi.php>.

Uluslararası Çocuk Merkezi web sayfası. Çocuğa karşı Cinsel Şiddeti Önlemek için Politika Notu Önerisi. Erişim tarihi: 30 Mart 2016. <http://www.icc.org.tr/icerik.php?id=25&kid=98>.

Yalçın, N. (2011) Türkiye’de Çocuk İstismarı Ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Projesi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Hastane Ve Sağlık Kurumları Yönetimi Bilim Dalı. Erişim tarihi 14 Nisan 2016 <http://www.drnurcalcin.com/pdfs/10.pdf>.

Yıldız, E.Ç., Sümer, Z.H. (2010) Okul Öncesi Çocuklar ve Şiddet: Tanık ve Kurban Olma Düzeyleri. *İlköğretim Online*, 9(2): 630-42.